

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки вчителя Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА ІЗ СТУДЕНТАМИ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ В ХОРОВОМУ КЛАСІ

Постановка проблеми у загальному вигляді. Професійна підготовка студентів на музично-педагогічному факультеті являє собою одну із складових всебічного розвитку особистості у вищій школі, яка передбачає ґрунтовне оволодіння знаннями з предметів психолого-педагогічного та спеціального музичного циклу. Запропонована Болонською системою кредитно-модульна технологія включає у себе індивідуальну та самостійну форми роботи студентів, які дозволяють їм не тільки опанувувати навчальний матеріал в особистому темпі, а підвищити їх ініціативність в його засвоєнні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми організації роботи хорового класу на музично-педагогічному факультеті, дозволяє зазначити, що питання вокально-хорової підготовки майбутніх вчителів музики знайшли відображення у дослідженнях К. Нікольської-Береговської, Н. Венедиктової, Т.Смирнової, Н. Тарарак; питання роботи з хором знайшли відображення у працях провідних хорових диригентів П. Чеснокова, О. Єгорова, К. Пігрова, В. Соколова, О. Казачкова; аспекти підготовки студентів музично-педагогічних факультетів до практичної роботи з хором відображено у роботах Б. Яркіна, Т. Первушиної, М. Тукмачової, А. Кречковського. Однак, проблема організації та проведення саме індивідуальної роботи в процесі навчання у хоровому класі не знайшла достатнього висвітлення дослідженнях згаданих авторів.

Мета даної статті – розглянути шляхи організації індивідуальної роботи студентів у системі кредитно-модульного навчання у курсі «Хоровий клас».

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливою формою класної та позакласної професійної діяльності вчителя музики у школі виступає вокально-хорова робота. Тому, одне з головних завдань навчання на музично-педагогічному факультеті полягає у підготовці майбутнього вчителя-музиканта до такої діяльності. Серед комплексу спеціальних музичних дисциплін базовим є Хоровий клас. Він поєднує в собі: по-перше, початкову дисципліну, що синтезує знання з усіх предметів музичної спеціалізації, по-друге, навчальний виконавський колектив.

Як навчально-творчий колектив хоровий клас складається із студентів музично-педагогічного факультету. Необхідно зазначити, що на музично-педагогічний факультет вступають студенти з різним рівнем музичної підготовки. Це особи із середньою спеціальною освітою, які закінчили фортепіанне, теоретичне, струнне, народне відділення музичного училища, училища культури, педагогічний коледж та випускники музичних шкіл, ліцеїв мистецтв, а також випускники загальноосвітніх шкіл, які зовсім не мають музичної підготовки. Більшість з них ніколи не співали у хорі і не мають практичного досвіду роботи в ньому. Таким чином, хоровий клас на

музично-педагогічному факультеті, по суті, є школою хорового співу і центральною дисципліною, де студенти на практиці «з азів» оволодівають вміннями й навичками особистої вокально-хорової техніки та методикою проведення вокально-хорової роботи у колективі.

Специфіка діяльності хорового колективу музично-педагогічного факультету як навчально-концертного хору, а також особливості його співацького складу вимагають пошуку ефективних шляхів навчання хоровому співу майбутніх вчителів музичного мистецтва. Важливою формою роботи у вирішенні цієї проблеми є індивідуальна робота, яка дає можливість займатися зі студентами в залежності від рівня їхньої підготовки.

Так, у процесі індивідуальної роботи студенти, які не мають музичної підготовки, с початку вивчають хорові партії на слух з голосу викладача, а потім після програвання на фортепіано мелодії своєї партії. Наступним кроком для цих студентів є спів партій по нотах, що поступово розвиває у них навичку читання нот з листа. Основними задачами викладача під час занять з цими зі студентами цієї категорії є розвиток координації між слухом та голосом (особливо у хлопців), формування вокально-хорових навичок з детальним аналізом особливостей кожного співака. Доцільно проводити індивідуальну роботу у мікрогрупах із 2-3 студентів, що дає можливість почергово прослуховувати кожного, не перевантажувати голосовий апарат, а також звертати увагу студентів на недоліки у співі їхніх товаришів. Для самостійної роботи студентів потрібно застосовувати аудіо записи партій хорових творів, які зроблені викладачами або старшими студентами. Прослуховування першокурсниками хоровим партій у записі щодня буде сприяти не тільки їх швидкому запам'ятовуванню, а й сформує еталонне звучання твору, який вивчається.

При індивідуальній роботі зі студентами, які мають музичну підготовку на рівні музичної школи, перевіряється і закріплюється їх знання партій, відпрацьовуються інтонаційно та ритмічно складні епізоди. З цією метою виявляються причини поганої інтонації, невірного виконання ритму, що дає змогу обрати засоби їх виправлення для кожного студента індивідуально. Студент під контролем викладача вірно програє свою партію, співає і грає її одночасно, проспівує партію а capella. Відпрацювавши таким чином з викладачем свою партію, студент має закріпити її самостійно у тій же послідовності.

Для індивідуальної роботи зі студентами, які мають за плечима середню музичну спеціальну освіту застосовуються такі види роботи: одночасне програвання і спів партії, спів своєї партії та програвання іншої, що дозволяє розвинути навички самостійно утримувати свою партію. Корисно застосовувати спів у дуетах, тріо та квартетах. Підготовку до співу в ансамблі можна проводити за допомогою аудіо запису хорових партій, коли студент має співати свою партію разом іншою або навіть декількома, що звучать у записі. Таку підготовку потрібно проводити спочатку під керівництвом викладача, а потім самостійно.

Важливим засобом формування вокально-хорових навичок під час індивідуальної роботи є запис співу студентів на диктофон, що надає можливості співаку почути свій голос зовні, проаналізувати разом з викладачем якість свого звучання, розвивати навички вокального слуху. Такі записи доцільно робити на протязі вивчення хорового твору як засіб корекції якості звучання, а також при

контрольному виконанні партії, яке має бути оцінено як викладачем, так і самим студентом.

Висновки. Отже, для організації індивідуальної роботи студентів музично-педагогічного факультету у курсі «Хоровий клас» згідно з вимогами Болонського процесу необхідно: врахування індивідуальних особливостей студентів під час проведення індивідуальної роботи; врахування групових особливостей студентів (рівень інтелектуального розвитку, провідний тип темпераменту, мотив навчальної діяльності і т.п.); розробка індивідуальних творчих завдань для індивідуальної роботи зі студентами над проблемними темами курсу і керівництво нею з боку викладача; створення необхідного методичного матеріалу для організації індивідуальної роботи студентів.

Література

1. Егоров А. Теория и практика работы с хором. – Л.: Государственное музыкальное изд-во, 1951. – 240 с.
2. Пігров К. Керівництво хором. - К: Держ. видав. образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1962. – 202 с.
3. Соколов В. Работа с хором: Учеб. пособие. 2-е изд., перераб., доп. – М.: «Музыка», 1983 с., ил., нот. (70)
4. Эстрина Т.А. К вопросу о психологической подготовке студентов музыкально-педагогического факультета к работе на хоре / Подготовка учителя музыки общеобразовательной школы / Сборник трудов / выпуск второй // МГПИ им. В.И.Ленина. – М., 1978. – С.31-38.